

หนังตะลุงเงาประดก

บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕
ตำบลศรีสุนทร อำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ต

ด้วยความร่วมมือจาก เทศบาลตำบลศรีสุนทร
สนับสนุนโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

หนังตะลุง

หนังตะลุง เป็นมหรสพพื้นบ้านที่นิยมแพร่หลายและผูกพันกับวิถีชีวิตชาวใต้มายาวนาน ในอดีต เดิมนิยมเล่นในงานสมโภชหรืองานเฉลิมฉลองต่าง ๆ ของชุมชน แต่จะไม่นิยมในงานระดับครอบครัว เช่น งานแต่งงาน งานศพ ดังนั้นในอดีตงานวัดหรืองานเฉลิมฉลองสำคัญ จึงมักมีหนังตะลุงมาแสดงให้ชมด้วยเสมอ แต่ปัจจุบันความเชื่อดังกล่าวไม่ยึดถือเคร่งครัด เช่นแต่ก่อน นอกจากความบันเทิงแล้ว หนังตะลุงยังสะท้อนค่านิยมและโลกทัศน์ของชาวใต้ ที่แฝงอยู่ในเนื้อเรื่องที่เป็นการเล่าเรื่องราวที่ผู้กร้อยเป็นนิยาย ดำเนินเรื่องด้วยบทร้อยกรองที่ขับร้องด้วยสำเนียงท้องถิ่น หรือที่เรียกกันว่าการ "ว่าบท" มีบทสนทนาแทรกเป็นระยะ และใช้การแสดงเงาบนจอผ้าเป็นสิ่งดึงดูดสายตาของผู้ชม การว่าบท การสนทนา และการแสดงเงา นี้ นายหนังตะลุงเป็นคนแสดงเองทั้งหมด

ขอขอบคุณข้อมูลจาก กรมส่งเสริมวัฒนธรรม
รู้ไว้ใช้ว่า...ตอน มรดกวัฒนธรรมภาคใต้ "หนังตะลุง"

หนังตะลุงประดก

บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสุนทร อำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ต

ด้วยความร่วมมือจาก เทศบาลตำบลศรีสุนทร
สนับสนุนโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

หนังตะลุง

หนังตะลุงคณะหนึ่งมีตัวหนังตะลุงประมาณ ๑๒๐ - ๒๐๐ ตัว ตัวหนังที่ต้องมีได้แก่ ฤๅษี พระอิศวร เจ้าเมือง พระ นาง ยักษ์ และตัวตลก และตัวประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้คือ ตัวตลก ที่ทำให้คนดูเกิดความสนุกสนาน เป็นผู้ที่คอยช่วยเหลือตัวเอง มีประมาณ ๔ - ๑๕ ตัว เช่น เท่ง หนูน้อย สีแก้ว (คู่กับเงรพอน) ยอดทอง ขวัญเมือง สะหม้อ เป็นต้น

ในส่วนเครื่องดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงในอดีต ได้แก่ ปี่ กลอง ทับ ฉิ่ง และโหม่ง ปัจจุบันมีเครื่องดนตรีอื่น ๆ เข้ามาประสม เช่น ใช้กลองชุด หรือกลองท้มบ้า ของดนตรีสากล แทนกลอง ที่ใช้กันมาแต่เดิม และยังมีการใช้ไวโอลิน ออร์แกน ซอด้วง แทนปี่ หรือประสม กับปี่ เป็นต้น

ขอขอบคุณข้อมูลจาก กรมส่งเสริมวัฒนธรรม
รู้ไว้ใช้ว่า...ตอน มรดกวัฒนธรรมภาคใต้ “หนังตะลุง”

ด้วยความร่วมมือจาก เทศบาลตำบลศรีสุนทร
สนับสนุนโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

หนังตะลุงประตก
บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสุนทร อำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ต

หน้ใช้ตะลุมประตัก

บ้านลพอนใต้ หมู่ที่ ๕

ประวัติ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง บ้านลพอนใต้

บ้านลพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ได้รับงบประมาณจากกรมการพัฒนาชุมชน ให้ดำเนินโครงการตามพระราชดำริ เพื่อน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาสู่การปฏิบัติ คณะกรรมการหมู่บ้านได้เข้ารับการฝึกอบรม และศึกษาดูงาน เมื่อกลับจากศึกษาดูงาน คณะกรรมการหมู่บ้านได้ประชุมลงมติให้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ ขึ้น ในชุมชน

นางอำพร ผสมทรัพย์ ประธานกลุ่ม ฯ ได้เข้าฝึกอบรมศาสตร์พระราชชาติที่จังหวัดนครศรีธรรมราชและได้รับใบงานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ จึงได้ตั้งปณิธานว่าจะจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เพื่อน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเผยแพร่ให้กับคนในชุมชนและผู้สนใจ นางอำพร ผสมทรัพย์ ได้นำเงินทุนส่วนตัวจำนวนหนึ่งบริจาคให้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ขึ้นในที่ดินของตนเองเพื่อใช้เป็นสถานที่ทำกิจกรรมของชุมชนและเป็นแหล่งการเรียนรู้ให้กับหน่วยงานต่าง ๆ มาจนถึงปัจจุบัน

ที่มา :มอก.จท. (บ้านลพอน)

ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

บ้านลพอนใต้

ประวัติ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง บ้านลิพอนใต้

ในปีพ.ศ.๒๕๖๑ กรมการพัฒนาชุมชนได้จัดสรร งบประมาณให้ชุมชน จัดทำโครงการฝึกอบรม หมู่บ้าน OTOP นวัตกรรม และในปี พ.ศ.๒๕๖๓ ได้จัดสรรงบประมาณการฝึกอบรมการท่องเที่ยวแบบ D-HOPE เพื่อต่อยอดให้คนในชุมชน ปัจจุบันศูนย์การเรียนรู้ ฯ เป็นแหล่งการเรียนรู้และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวให้กับสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และหน่วยงาน ภาครัฐและเอกชน ทั้งภายในจังหวัดและ ภายนอกมาเยี่ยมชมศูนย์การเรียนรู้ ฯ บ้านลิพอนใต้ เป็นชุมชนที่มีวิถีชาวบ้านเรียบง่าย มีเสน่ห์และ ยังมีกลิ่นไอของสังคมชนบท ผู้คนเป็นมิตร ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยววิถีชีวิต ชุมชน วัฒนธรรมพื้นบ้านที่ยังมีความโดดเด่นเป็นอัตลักษณ์ห้อยเงาเกะ ตัวหนังควายในหนังประตอก

ที่มา :มอก.จท. (บ้านลิพอน)

นางอำพร พสมทรัพย์ ประธานกลุ่ม

ด้วยความร่วมมือจาก เทศบาลตำบลศรีสุนทร สนับสนุนโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

หนังตะลุงประตอก

บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสุนทร อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี

หนังตะลุงประดก

บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕

หนังตะลุงประดก

หนังตะลุงประดก (หนังตะลุงฝั่งตะวันตก ในจังหวัดภูเก็ต และพังงา) เป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านที่แตกต่างไปจากหนังตะลุงฝั่งตะวันออก โดยการนำตัวหนังตะลุงหรือหนังควายมาเชิดบนจอผ้าเพื่อให้เป็นเงาเล่าเรื่องราวด้วยบทร้อยกรองที่ซับซ้อนเป็นสำเนียงท้องถิ่นสะท้อนเรื่องราวในสังคมตามยุคสมัย หรือแสดงเรื่องจักร ๆ วงศ์ ๆ เพื่อให้เกิดความบันเทิง และเพื่อพิธีกรรม การแก้กรรม (แก้บน) ของคนในชุมชนซึ่งยังคงสืบสานต่อยอดเพื่อรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมหายากไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน ตัวละครที่ใช้แสดง เช่น ฤๅษี หนาน้ำ หน้าไฟ ลิงขาวลิงดำ เณรพอน หย่องเกาะ กร่าง เป็นต้น

ด้วยความร่วมมือจาก เทศบาลตำบลศรีสุนทร สนับสนุนโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

หนังตะลุงประตก

หนังตะลุงประตกคือชื่อเรียกหนังตะลุงที่อยู่ ฝั่งตะวันตกของบ้านลิพอนใต้ ซึ่งตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 5 ตำบลศรีสุนทร อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ปัจจุบันนายหนังตะลุงประตกคือนายยมนา ผสมทรัพย์ เกิดเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2510 ซึ่งได้สืบทอดความรู้ ความเข้าใจ และวิธีการแสดงหนังตะลุงประตก มาจากบิดา นายชวน ผสมทรัพย์ (เป็นผู้สืบทอดรุ่นที่ 4) และนายยมนา ผสมทรัพย์ (เป็นผู้สืบทอดรุ่นที่ 5) จากความเชื่อที่สืบทอดต่อกันมาระบุว่า หนังตะลุงประตกต้องมีผู้สืบทอด เนื่องจากเป็นของมีครู เป็นสิ่งที่บรรพบุรุษมอบเอาไว้ให้รุ่นลูก รุ่นหลาน

การถ่ายทอดความรู้หนังตะลุงประตก เกิดจากการซึมซับความรู้จากบิดา ซึ่งไม่มีตำราชัดเจน ในสมัยเด็ก ๆ นั้น ตนได้ร่วมเล่นดนตรีให้กับบิดา เวลาแสดงหนังตะลุงประตก ตามงาน พิธีกรรม งานแก้บน งานมงคล งานสวดกลางบ้าน งานศักดิ์สิทธิ์อื่นๆ ในชุมชน

ด้วยความร่วมมือจาก เทศบาลตำบลศรีสุนทร
สนับสนุนโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสุนทร อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

การแสดงหนังตะลุงประตัก

หนังตะลุงประตัก

บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสุนทร อำเภอเมืองฯ จังหวัดภูเก็ต

ด้วยความร่วมมือจาก เทศบาลตำบลศรีสุนทร
สนับสนุนโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

การแสดงหนังตะลุงประตก

1. การเบิกโรง

เริ่มต้นด้วยการแสดงหนัง นายหนังจะเบิกโรง ไทวัลักการะ
สิ่งศักดิ์สิทธิ์ อธิษฐานจิต พระแม่ธรณี เทพยดาอารักษ์
เจ้าป่า เจ้าเขา “ขออนุญาตทำการแสดง อย่าให้มีอุปสรรค”
ซึ่งจะมีคาถาเฉพาะนายหนัง ที่ได้รับการสืบทอด ต่อๆ กันมา

2. การโหมโรง

การโหมโรง เป็นการบรรเลงดนตรีล้วนๆ เพื่อเรียกคนดูและ
ให้นายหนังได้เตรียมพร้อม เชิดเครื่องดนตรี กลอง ทับ โหม่ง
ฉิ่ง ปี่ (เครื่อง 5)

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสุนทร อำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ต

ด้วยความร่วมมือจาก เทศบาลตำบลศรีสุนทร
สนับสนุนโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

การแสดงหนังตะลุงประตก

3. เชิดรูปฤๅษี

การเชิดรูปฤๅษีจะเชิดก่อนการแสดงตัวหนังอื่นๆ เพราะฤๅษี
ในที่นี้ หมายถึง ครูบารอาจารย์ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ เปรียบเสมือน
พระสงฆ์ในศาสนาพุทธ ทำให้การแสดงหนังราวรื่น ตลอด
การแสดงหนังตะลุงประตก

4. เชิดรูป หน้าน้ำ หน้าไฟ

คือการกล่าวบทและเชิดตัวหนัง มีการกล่าวพูด กล่าว
บทกลอน เกี่ยวกับเรื่องธรรมะและอธรรม รวมถึงเชิด ลิงขาว
ลิงดำ เพื่อเป็นปริศนาธรรม แสดงให้เห็น ความดีและ
ความชั่ว ที่มีอยู่ในสังคม

หนังตะลุงประตก
บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสุนทร อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

ด้วยความร่วมมือจาก เทศบาลตำบลศรีสุนทร
สนับสนุนโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

การแสดงหนังตะลุงประตก

5. ออกรูปปลายหน้าบท

การออกรูปปลายหน้าบท หรือ รูปกราด คือการขับกลอนเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นทำนองไหว้พระ สวัสดิ์ผู้ใหญ่ในหมู่บ้าน ผู้ใหญ่ในชุมชน สวัสดิ์เจ้าภาพที่เชิญให้มาทำการแสดงเชิดรูป ออกจอทำท่าสวัสดิ์ผู้ชม

6. ออกรูปบอกเรื่อง

เป็นการแนะนำตัวนายหนัง เล่าเรื่องที่จะทำการแสดงในวันนี้ รายละเอียดการแสดงถ้าเป็นการเล่นเพื่อแก้บน จะนิยมแสดงเรื่อง รามเกียรติ์ ตอนใดตอนหนึ่ง แต่ถ้าเป็นการแสดงเรื่องทั่วไปสามารถแสดงเรื่องอะไรก็ได้ แล้วแต่นายหนัง

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสุนทร อำเภออกลง จังหวัดภูเก็ต

ภาพถ่ายร่วมมือจาก เพศนาอัครสุนทร
สนับสนุนโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

การแสดงหนังตะลุงประตก

7. การตั้งนามเมือง

ตั้งนามเมือง เป็นการเปิดเรื่องหรือจับเรื่องโดยสมมุติขึ้น เป็นเมืองแห่งหนึ่งตามนิยายที่นำมาแสดง การตั้งนามเมือง นายหนังจะนำรูปเจ้าเมืองและมเหสีออกมาปักหน้าจอแล้ว ว่ากลอนบรรยายสภาพบ้านเมือง บอกนามเมืองและชื่อ ตัวละคร ตลอดจนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

8. การแสดงหนังตะลุงตามเรื่องที่แจ้ง

เป็นการแสดงหนังตะลุงตามเรื่องที่แจ้ง เป็นเรื่องที่น่ายหนัง แต่งขึ้นมา โดยมีการสอดแทรกคติ สอนใจ เช่น การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสุนทร อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

ด้วยความร่วมมือจาก เทศบาลตำบลศรีสุนทร
สนับสนุนโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

การแสดงหนังตะลุงประตก

9. ก่อนจบการแสดง

ก่อนจบการแสดงนายหนังจะทำพิธีปักฤกษ์ คือเอารูปฤกษ์มาปัก ที่จอหนัง เป็นการบอกกล่าวว่าการแสดงหนังตะลุงได้จบลงแล้ว เป็นอันเสร็จสิ้นพิธี

หนังตะลุงประตก

บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสุนทร อำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ต

ด้วยความร่วมมือจาก เทศบาลตำบลศรีสุนทร
สนับสนุนโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

หนังตะลุงประตัก

บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสุนทร อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี

ความแตกต่างของตัวหนัง

- หนังประตัก จะมีการแกะตัวหนังเพียงแค่เท้าหรือรองเท้า
- หนังประตัก มีการแกะตัวหนังที่เพิ่มเติมจากส่วนเท้า คือลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ เฉพาะตัว เช่น เหยียบบนลายกนก เหยียบบนตัวพยานาค เหยียบบนลายไทย

การว่าบทหนังตะลุงประตัก

- ในการแสดงหนังตะลุงประตักมีการใช้ภาษาท้องถิ่น ผสมคำราชาศัพท์ในการแสดงหนังตลุง เพื่อเพิ่มความสุขให้กับการว่าบทของนายหนัง

หนังตะลุงประตัก

บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสุนทร อำเภอลาด จังหวัดภูเก็ต

แนะนำตัวหนังตะลุงประตัก

ด้วยความร่วมมือจาก เทศบาลตำบลศรีสุนทร
สนับสนุนโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

แนะนำตัวหนังสือตะลุงประทก

เณรพร

เณรพรเป็นรูปศักดิ์สิทธิ์ของคณะหนังตะลุง
ทุกคณะที่มีในจังหวัดภูเก็ต ตามความเชื่อ
สามารถขอพรได้ (ขอได้ ไหว้รับ)

บทบาท เป็นเด็กวัด อาศัยอยู่กับพระฤๅษี
ซึ่งกำหนดบทบาทเป็นตัวแทนของความดี
หรือฝ่ายธรรมะ

ด้วยความร่วมมือจาก เทศบาลตำบลศรีสุนทร
สนับสนุนโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

หนังตะลุงประทก

บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสุนทร อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

แนะนำตัวหนังตะลุงประเภท

รูปพระฤๅษี

เป็นตัวหนังเด่นของเรื่อง ใช้เล่นเป็นตัวละคร
ในเรื่องการให้ข้อคิด การสั่งสอน อบรม ให้วิชา
ให้ความรู้ แก่ตัวละครในเรื่องที่ตกทุกข์ได้ยาก

ด้วยความร่วมมือจาก เทศบาลตำบลศรีสุนทร
สนับสนุนโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

หนังตะลุงประเภท

บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสุนทร อำเภอลาด จังหวัดภูเก็ต

แนะนำตัวหนังตะลุงประตก

ลิงดำ ลิงขาว

เป็นตัวหนังรูปลิง มีสีดำและสีขาว

ใช้เป็นตัวแทนของความดีและความชั่ว

ฝ่ายธรรมมะและฝ่ายอธรรม

ซึ่งตัวหนังจะใช้เล่นในพิธีกรรม

การออกหน้าบท

ด้วยความร่วมมือจาก เทศบาลตำบลศรีสุนทร
สนับสนุนโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

หนังตะลุงประตก

บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสุนทร อำเภอลาด จังหวัดภูเก็ต

แนะนำตัวหนังตะลุงประตก

นายกำง

เป็นตัวหนังที่มีบทบาทเด่นเรื่องความตลก
พูดตลกอย่าง จะเป็นผู้ติดตามที่คอยให้ความ
ช่วยเหลือตัวเอกของเรื่อง เป็นฝ่ายดี

ด้วยความร่วมมือจาก เทศบาลตำบลศรีสุนทร
สนับสนุนโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

หนังตะลุงประตก

บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสุนทร อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี

แนะนำตัวหนังตะลุงประเภท

นายสีแก้ว

เป็นตัวหนัง ซึ่งเป็นคู่หูกับนายกำง จุดเด่น คือ
มีความตะลก แต่พูดจาจริงใจ เป็นผู้ติดตาม
ตัวเอกของเรื่อง คอยให้ความช่วยเหลือ
เป็นฝ่ายดี

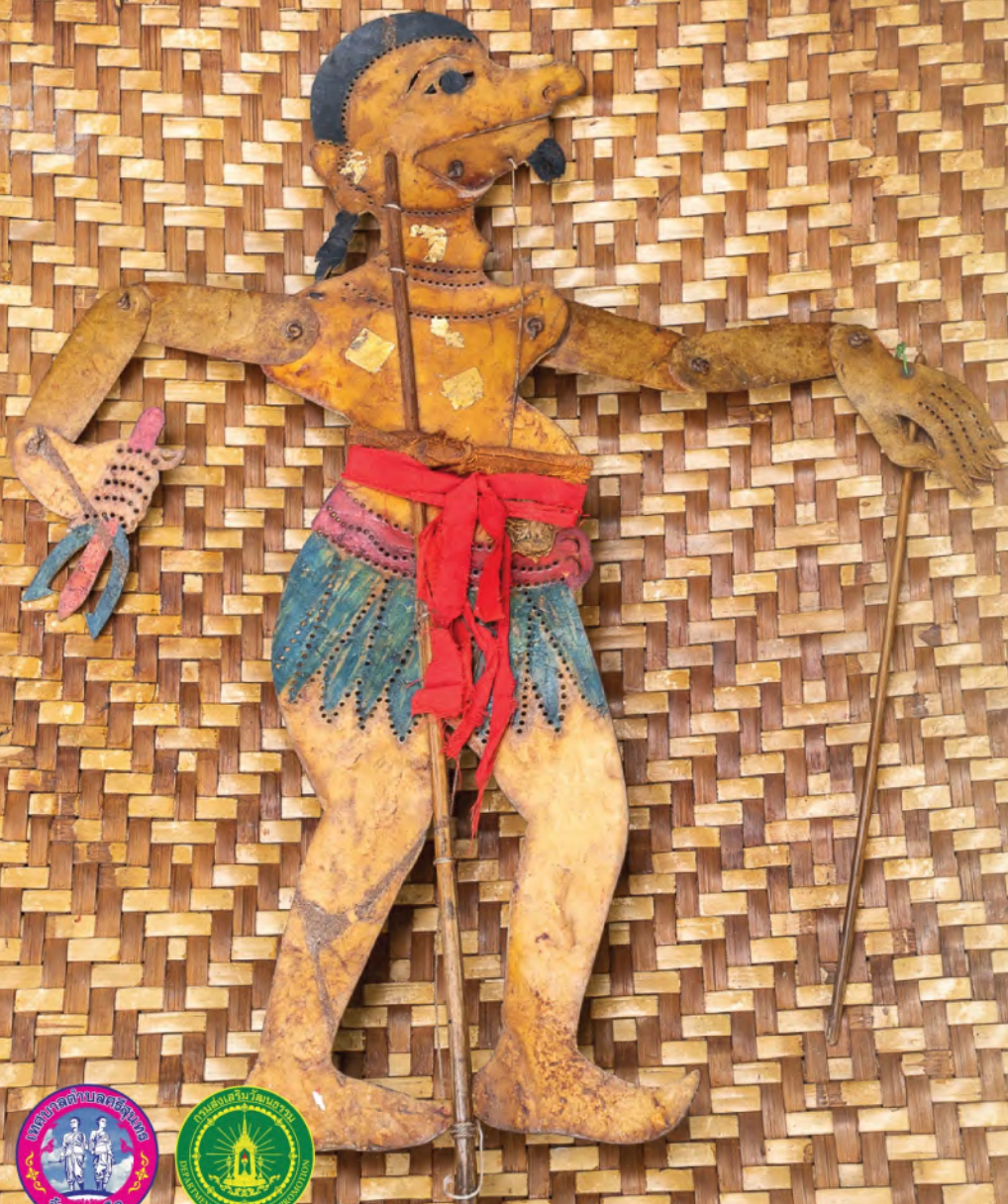

ด้วยความร่วมมือจาก เทศบาลตำบลศรีสุนทร
สนับสนุนโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

หนังตะลุงประเภท

บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสุนทร อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี

แนะนำตัวหนังตะลุงประตก

นายย่องเกาะ

เป็นตัวหนังจุดเด่น คือ มีความตะลุก

เป็นฝ่ายดี พุดจาสำเนียงคนแขกทางภาคใต้

รับบทอิสระ สามารถเข้ามาในบท

ตอนไหนก็ได้

ด้วยความร่วมมือจาก เพชรบูรณ์ศิลปกรรม
สนับสนุนโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

หนังตะลุงประตก

บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสุนทร อำเภอลำปาง จังหวัดภูเก็ต

แนะนำตัวหนังตะลุงประเภท

รูปเจ้าชาย (พระเอก)

เป็นตัวหนังเด่นของเรื่อง เป็นรูปเจ้าชาย
มีฤทธิ์เดช มีพลัง มีความกล้าหาญ ไม่เกรง
กลัวต่อสิ่งใด มีความมุขานะและ
ความเพียร เป็นเลิศ

ด้วยความร่วมมือจาก เทศบาลตำบลศรีสุนทร
สนับสนุนโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

หนังตะลุงประเภท

บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสุนทร อำเภอดกลาง จังหวัดภูเก็ต

แนะนำตัวหนังตะลุงประเภท

รูปนาง (นางเอก)

เป็นตัวหนังเด่นของเรื่อง เป็นรูปเจ้าหญิง
ทำทางการยืนถือดาบ ซึ่งแสดงความ
มีฤทธิ์เดช มีพลัง มีความกล้าหาญ
ไม่เกรงกลัวต่อสิ่งใด จิตใจเข้มแข็ง

ด้วยความร่วมมือจาก เทศบาลตำบลศรีสุนทร
สนับสนุนโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

หนังตะลุงประเภท

บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสุนทร อำเภอดงหลวง จังหวัดภูเก็ต

แนะนำตัวหนังตะลุงประเภท

รูปพระราม

เป็นตัวหนังเด่นของเรื่อง มีวงรัศมีรอบศีรษะ
ใช้สำหรับเล่นแก้บน หรือพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์
ของชุมชน เล่นในบทธวณคดี
เรื่องรามเกียรติ์ เป็นฝ่ายดี

ด้วยความร่วมมือจาก เทศบาลตำบลศรีสุนทร
สนับสนุนโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

หนังตะลุงประเภท

บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสุนทร อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี

แนะนำตัวหนังตะลุงประตก

รูปทศกัณฐ์

เป็นตัวหนังเด่นของเรื่อง มีวงรัศมีรอบศรีษะ
สิ่งที่บ่งบอกถึงทศกัณฐ์ คือมีหน้ายักษ์บนศรีษะ
และตรงหน้าอก เล่นในบทวรรณคดี
เรื่องรามเกียรติ์ เป็นฝ่ายชั่ว ใช้สำหรับเล่น
แก้บน หรือพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์
ของชุมชน

หนังตะลุงประตก

บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสุนทร อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี

ด้วยความร่วมมือจาก เทศบาลตำบลศรีสุนทร
สนับสนุนโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

แนะนำตัวหนังตะลุงประตัก

รูปหุ่นมาน

เป็นตัวหนังเด่นของเรื่อง ใช้เล่นเป็นตัวละคร
ในเรื่องทั่วไปได้ สามารถเป็นได้ทั้งฝ่ายธรรมมะ
และฝ่ายอธรรม แล้วแต่นายหนังจะกำหนด
บทบาทให้ตัวละคร อรรถรสในการ
ชมหนังตะลุง

ด้วยความร่วมมือจาก เทศบาลตำบลศรีสุนทร
สนับสนุนโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

หนังตะลุงประตัก

บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสุนทร อำเภอลาด จังหวัดภูเก็ต

แนะนำตัวหนังตะลุงประตก

รูปยักษ์

เป็นตัวหนังเด่นของเรื่อง ใช้เล่นเป็นตัวละคร
ในเรื่องทั่วไปได้ ถ้ายักษ์ใจดี ฝ่ายธรรมมะ
จะยืนปกติ เหมือนมนุษย์ ถ้ายักษ์ใจร้าย
ฝ่ายอธรรม จะยืนยกขาเหมือนจะกระที่บ
แสดงความโมโห เกี้ยว กราด

หนังตะลุงประตก

บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสุนทร อำเภอดกลาง จังหวัดภูเก็ต

ด้วยความร่วมมือจาก เทศบาลตำบลศรีสุนทร
สนับสนุนโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

กรรมวิธี การแกะหนัง

หนังตะลุงประตก
บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสุนทร อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี

ด้วยความร่วมมือจาก เทศบาลตำบลศรีสุนทร
สนับสนุนโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

กรรมวิธีการแกะหนัง

ขั้นเตรียมหนัง

หนังสัตว์ที่ช่างนิยมนำมาแกะรูปหนังมี 2 อย่าง
คือ หนังวัวและหนังควาย เพราะหนังมีความหนาพอเหมาะ
เหนียวทนทาน เมื่อลอกแล้วจะไปรังแสง

ด้วยความร่วมมือจาก เทศบาลตำบลศรีนครินทร์
สนับสนุนโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

หนังตะลุงประดก

บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสุนทร อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี

กรรมวิธีการแกะหนัง

ขั้นร่างภาพ

การร่างภาพเป็นขั้นตอนสำคัญที่สุดในการแกะรูปหนัง
ช่างส่วนหนึ่งไม่สามารถร่างภาพได้ ทำหน้าที่เพียงเตรียมหนัง
แกะฉลุหรือลงสีเท่านั้น งานร่างภาพเป็นงานที่ประณีตต้องม
ความสามารถในการออกแบบ ซึ่งต้องใช้ทั้งความรู้ จินตนาการ
ฝีมือ และทักษะประกอบกัน

ขั้นแกะฉลุ

เมื่อร่างภาพเสร็จก็ถึงขั้นแกะฉลุขั้นนี้ต้องใช้ความชำนาญและ
ต้องพิถีพิถันมาก เพื่อให้ได้ดอกลายอ่อนงาม ช่างจึงหว่าของ
ดอกลายหรือกนกแต่ละตัวพอเหมาะพอดี

ด้วยความร่วมมือจาก เทศบาลตำบลศรีสุนทร
สนับสนุนโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

หนังตะลุงประดก

บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสุนทร อำเภอลาด จังหวัดภูเก็ต

กรรมวิธีการแกะหนัง ชั้นลงสี

การลงสีหนังขึ้นอยู่กับลักษณะรูปและประโยชน์การใช้สอย
รูปหนังสำหรับเชิดมีความมุ่งหมายจะใช้แสดงนาฏกรรมเล่นแสง
สี และเงา ต้องการความเด่นสะดุดตาช่างจึงเลือกใช้สีฉูดฉาด
เอาสีที่ตัดกันมาใช้ร่วมกัน

ชั้นลงน้ำมันชักเงา

เมื่อลงสีรูปหนังเสร็จ ก็ถือว่ารูปหนังเสร็จสมบูรณ์แล้ว จะมีการลงน้ำมัน
ชักเงาหรือไม่ก็ได้ แต่โดยทั่วไปถ้าเป็นรูปหนังเชิดมักจะลงน้ำมัน
ชักเงาด้วย ทั้งนี้เพราะน้ำมันชักเงาช่วยขับให้ตัวหนังเป็นมันงาม
เมื่อออกจอผ้าขาว จะดูสวยยิ่งขึ้น

ด้วยความร่วมมือจาก เทศบาลตำบลศรีสุนทร
สนับสนุนโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

หนังตะลุงประดก

บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสุนทร อำเภอลาด จังหวัดภูเก็ต

เครื่องมือที่ใช้ในการแกะหนัง ประกอบด้วย

1. กระจาดานเขียง
2. มีดแกะ นิยมใช้มีดปลายเล็กเล่มหนึ่ง ปลายใหญ่เล่มหนึ่ง เพื่อให้เหมาะกับงาน และหยาบตามลำดับ
3. ตัดตุ้ นิยมใช้เบอร์ 10 - 17 มีจำนวนหนึ่งชุด เพื่อใช้ตอกตามลวดลาย
4. ค้อน นิยมใช้ฆ้องข้างทอง เพราะน้ำหนักพอดีกับงานแกะ
5. เหล็กเขียนลาย เป็นเหล็กเนื้อแข็ง ปลายแหลม
6. สีส้ม มีไว้เพื่อชุบปลายมีด หรือปลายตัดตุ้ เพื่อให้เกิดความลื่น ทำงานได้เร็วขึ้น

หนังตะลุงประดก

บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสุนทร อำเภอดงหลวง จังหวัดภูเก็ต

หนังตะลุงประดก

บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสุนทร อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี

แนวทางการอนุรักษ์หนังตะลุงประดก

หนังตะลุงประดกมีแนวทางถ่ายทอดความรู้
ในการแสดงหนังตะลุง ให้กับเด็กและเยาวชน
และประชาชน ในชุมชน มีฐานการเรียนรู้หนังตะลุงประดก
ในศูนย์การเรียนรู้บ้านลิพอนใต้ เพื่อสืบสานวัฒนธรรม
การแสดงหนังตะลุงประดกให้อยู่ คู่กับบ้านลิพอนใต้สืบไป

ด้วยความร่วมมือจาก เทศบาลตำบลศรีสุนทร
สนับสนุนโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

หนังตะลุงประตก

บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสุนทร อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้ถ่ายทอดเรื่องราว

นายยมนา ผสมทรัพย์

นายหนังตะลุงประตก รุ่นที่ 5

 061-178 1242

 ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านลิพอนใต้

ด้วยความร่วมมือจาก เทศบาลตำบลศรีสุนทร
สนับสนุนโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

คลิป วิดีโอ องค์ความรู้ เรื่อง หนังสืตะลุงประตัก
 จัดทำโดย สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

หนังสือตะลุงประตัก
 บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสุนทร อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

ด้วยความร่วมมือจาก เทศบาลตำบลศรีสุนทร
 สนับสนุนโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

หนังตะลุงประทก

บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕

จัดทำโดย บ้านลิพอนใต้ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสุนทร อำเภอดงยาง จังหวัดภูเก็ต

คลิป วิดีโอ หนังตะลุงประทก - The Signature X พช
กรมการพัฒนาชุมชน

ด้วยความร่วมมือจาก เทศบาลตำบลศรีสุนทร
สนับสนุนโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม